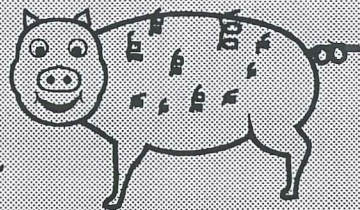

KRAAT TELEAT

15 (35)
16. märts 94

SIGA MUL ON,
AGA VILLA EI ANNA...

"VÕRU TEATAJA", 12. 02. 1994

"Kos eraõigusliku, kasumile orienteeritud televisiooni ja raadio tulekuga on ka avalik ringhäälinguteenus pidanud oma strateegiad läbi vaatama," kirjutab EBU ajakirjas "Diffusion" (1993 sügis) Austria Ringhäälingu meediauuringute osakonna juhataja ja Euroopa Auditooriumiuurijate Grupi aseesimees hr. Peter Diem.

KES MIDA KUIDAS JA KUI PALJU

Pärast aastakümneid kestnud missioonitundest juhitud programmide tegmist on nüüd saanud paratamatuks arvestada turuga ka tele- ja raadiosaadete tootmisel. Avalik ringhäälinguteenus, kui ta ei soovi minetada oma senist kvaliteedi kontseptsiooni, võib säilitada juhtiva rolli ka võitleva turumajanduse tingimustes juhul, kui ta oskab ära kasutada kõik tänapäeva ühiskonnas olemasolevad võimalused edu teadlikuks suurendamiseks. Tegutsemise efektiivsuse tõstmise, sisetulekute suurendamise, inimeste eluviisi muutuste arvestamise, oma imidži tõstmise jne. kõrval saab üha vajalikumaks kaasaegsete meediauuringute kasutuselevõtt. Seda enam, et viimase aja saavutused selles valdkonnas on tõesti paljulubavad.

Televisiooni ja raadio jaoks tähendab efektiivne meediauuring igapäevase tervikliku ja samas üksikasjalise (täpse) pildi saamist saadete edust ja arengutest meedia liikumise valdkonnas. Et seda saavutada, tegelevad raadio- ja teleorganisatsioonides meediauuringutega enamasti väiksed, kuid väga kõrge kvalifikatsiooniga osakonnad (talitused, kes annavad toimuvast aru otse juhtkonnale. Lähtudes ökonoomsuse ja efektiivsuse põhimõttest, rajavad sellised organisatsiooni sisesed meedia-talitused oma tegevuse koostööle välisallikatega: erabüroodelt saadakse esmase töötluse läbinud andmeid "rahvameetri" (people metre) või päeviküsitluse tulemustest; ja teisalt - kui situatsioon vajab süvaanalüüsi, mis ületab meediatalituse püsimeeskonna jõupotentsiaali, kaasatakse uurimistöösse vabakutselisi sotsiaalteaduste erialaspetsialiste. Selline lähenemine on osutunud väga otstarbekaks - vähenevad kulutused püsistruktuuri ülalpidamiseks, samuti aitab kulusid vähendada ja kvaliteeti saavutada konkurentsi moment, mis käib kaasas teenuste ostmisega väljastpoolt oma maja.

TELEVAATAJA NUMBRITES

Keegi ei kahtle enam selles, et kogu teletoodangut ja selle vastuvõttu vaataja poolt on tarvis analüüsida. Olgu see "rahvameetriga" (nagu enamikus Lääne-Euroopa maades), päeviküsitlusena või inimesi näost-näku intervjuerides (mida praktiseerib suur osa Ida-Euroopast), vajavad nii saadete tegijad kui reklaamiinimesed vaatajate reaktsiooni kogu edastatavale televisiooniprogrammidele nii kiiresti ja täpselt kui võimalik. On tavaks saanud, et värsked numbrid saavad hiljemalt järgmiseks keskpäevaks - mida varem, seda parem. Need operatiivsed andmed on mistahes mõtmissüsteemi puhul vaadeldavad siiski vaid esialgsete tulemustena, kuna võib eeldada, et hommikused telefoniliinid pole mitte 100% liselt teleperedest tulevate "meeter-andmete" edastamisega toime tulnud. Praktika on aga näidanud, et üldjoontes lõpptulemused esialgsetest märkimisväärselt ei erine. Teleorganisatsiooni juhtkond ja töötajad on oma saadete numbritega väga hästi kursis. Paljudes Lääne-Euroopa maades ei piirduta enam ka operatiivandmetepuhul lihtsalt vaatajate hulga fikseerimisega, vaid küsitakse neilt hinnanguit saatele. "Rahvameetri" küsitluses osalevate teleperede liikmed hindavad saateid 5-, 6- või 10-punktilises süsteemis. Termin "rahvameeter" viitabki asjaolule, et igal paneelküsitlusest osavõtjal - alates 3-aastastest lastest kuni vanaemade ja -isadeni - on mõõtja käepidemel oma isiklik nupp, mille kaudu ta registreerib oma vaatamisaja ja, kui aparaat on vastavalt seatud, ka hinnangu. Kõiki andmeid on seega võimalik analüüsida vastavalt rahvastiku struktuurile, arvestades vanust, elukohta, tööala, sisetulekuid; paremini väljaarendatud meetrisüsteemide puhul aga isegi tarbija harjumusi ja elustiili. Need pauksed

teletarbimistulemused tehakse viivitamata kättesaadavaks kahele meediauuringutest huvitatud grupile:

- * telejaama personalile ja teletegijatele: organisatsiooni keskse kompuutersüsteemi kaudu jõuab see igasse telejaama kontoris, k. a. regionaalstudiod;
- * laiale publikule, ajakirjanikele, poliitikutele, reklaamijale, kelleni see jõuab teleteksti kaudu.

Enamasti on ka kompuuterside kaudu saabuvad operatiivandmed varustatud esmase kiiranalüüsi ja mõningate kommentaaridega.

Vaatajanumbrite ja hinnagute kõrval on meediauuringutes käibel veel kolmas valuuta - see on "vaadatavus". Vaadatavus näitab, missuguses proportsioonis jaguneb vaataja teleturul konkureerivate kanalite vahel. Seda esitatakse alati protsendina ja ta võib olla välja arvutatud kas kogu päeva ulatuses, päevaosa kohta (näiteks "tipptundide" vaadatavus) või ka ainult ühe konkreetse programmi (saate) kohta. Igal juhul näitab vaadatavus kanali "tugevust", seejuures pööramata tähelepanu koguauditooriumi tegelikule suurusele. Siin ongi oht end eksitada lasta. Oletame näiteks, et teleturul on neli konkurenti, kellest kaks teevad hommikuprogrammi. Ütleme, et neist ühe vaadatavuseks registreeriti 45%, teine kogus 35% vaatajaist - näiliselt mõlemad uhked arvud. Probleem on aga selles, et tolle hommiku koguauditoorium võis olla vaid 3,5% maa täiskasvanud elanikkonnast.

... (järgneb)

PEEGLIKE, PEEGLIKE SEINA PEAL ...

25. jaanuaril ETV-s esilinastunud telefilm "Antsla. Sügis 1993" (käsikiri ja režii Mati Põldre, kaamera Illis Vets, heli Vambola Vällik, montaaž Kadri Kanter) Antsla inimestele ei meeldinud. Ilmselt ei läinud see kokku nende ootustega.

"Tekib küsimus," kirjutab Piret Tamm ajalehes "Võru Teataja" (5. veebr. 1994), "miks Eesti Televisioon kultiveerib süstemaatiliselt negatiivset eluhoiakut, rahva passiivsust, käegaldõmist... Kui televisioon ja üldse ajakirjandus tahaks oma rahval aidata elada sel tõepoolest raskel ajal, peaks ta ehk aitama inimestel oma argipäevast leida üles see ilusam, edasiviivam, positiivsem pool. Kas ikka vajame sügist südatalvel, võib-olla kuluku meile rohkem ära killuke kevadet?"

Põldre film pani Antsla rahva tõepoolest kihama - seda nii omavahel kui ka ajakirjanduse veergudel. "Viimase aja kohustuslikuks teemaks Antsla inimeste seltskondlikus vestluses on Mati Põldre filmi "Antsla. Sügis 1993" esilinastus televisioonis. Filmi üle arutlevad kõik, kooli-õpilastest pensionärideni. Mõned isegi üsna ägedalt. Nagu ikka, oli esimeseks reaktsiooniks jahmatus: kas meil siis midagi head polegi?" kirjutab Jaan Pukk, talumees Antsla vallast 10. veebruari "Postimehes". Kohalikke olusid tundes soovivat ta ühtlasi filmi autoril "lähitulevikus end Antsla peal ülearu avalikult mitte näidata". Ise on ta aga arvamusel, et "vaatamata publiku jahmatusele on režissöör meie elu jälginud heatahtliku kaastundega", sest "Antslat saanuks näidata ka tunduvalt hüllemas valguses, kui seda filmis tehti. Igatahes võiks endale vaimusilmas atte manada pildi, kui hullu filmi Antslast saaks..." Võib-olla kirjutab Jaan Pukk nii sellepärast, et elab 4 kilomeetrit Antslast lõuna pool. Antsla pool-linlane Aleksander Piiritalu leiab, et "kui M. Põldre film oleks olnud Lihulast, Mõisaküllast või mõnest teisest väikelinnast, aga mitte Antslast, siis poleks see meid küll nõnda häirinud. Ülim õnn, et meis ikka veel ivake kolka- või kodukohapatriotismi on säilinud... Vahest tundub nüüd ka paljudele, et oleme terves Eestis kuulsaks saanud joodikute või nende kaaslinlastena. Peaasi, et film tõstis meid aktiivsemale eluhoiakule, lühiajaline häbitunne tuleb lihtsalt üle elada."

Päris-antslalased, eriti kohalikud asjalised ja filmis osalenud on aga leppimatud ja hauvad filmitegija üle juba mõnda aega kätemaksu või vähemalt arvete klaarimist.

antropotsentrism (< kr.) ebatäpne, täpsemalt religioosne seoses olev arusaam, mille järgi inimene on universumi arenemise keskpunkt (ka tähisuse mõttes) ja universumi arenemise lõppeesmärk A. on üks teleoloogiline vorme. Antsla, 1. linn Võru raj. loodeosas, Valga-Petseri rdt-liinil; 1302 el. (1967). Orgudest piiratud lava-kõrgendikul asuv A. on eelkõige ümberkaudse põllum. piirkonna majanduslik ja kultuurikeskus. Linnas asuvad Võru Metsakombinaadi mööblitseh., Valga Ombilussvabrik, töökojad, leivavabrik, teeninduskombinaadi «Tamula» töökojad, «Eesti Põllu- ja kooperatiiv ja rdt. (29,4 km Valgast). — A. mis esialgu kandis Siksälä ja hiljem lähima talu koha järgi Hauka nime, tekkis liiklusrõhkel teeristmel asumud Siksälä-Võru rdt. valimine (1889). Sai 1920 alevi- ja 1938 linnaga ühendatud. Asula kasvu samanim. rajooni keskus. Pärast sõda on taastatud 1944. a. suvel taganevate omakaitsete poolt.

Härra Mati Põldre
Härra Aare Tiisväli

Film "Antsla. Sügis 1993" on Eestimaal nähtud. On arvamusi ja küsimusi, milliste ei ole vastust või on neid palju. Näib, et Antsla elanikele on film mõjunud lühiajaliselt. On pakutud erinevaid reageerimisvõimalusi filmile. Üheks neist on kohtumine filmitegijatega.

Allakirjutanud avaldavad enda ja oma kaastöötajate arvamusi, et filmitegijate kohtumine linnaelanikega on kõige loogilisem ja ausam viis teadasaamiseks ja arvamuste väljütlemiseks, vastuse küsimustele vastuste saamiseks. Palume Teid leida võimalus kohtuda Antsla linna elanikega, vahetada mõtteid filmi "Antsla. Sügis 1993" üle. Oleme tänulikud, kui saate teatada kuni 15. veebruarini Antsla linnavalitsusele või ükskõik kellele allakirjutanutest, kes filmitegijatest on nõus enne 25. veebruari tulema Antslasse ja kohtuma siin linna inimestega. Kuupäev jääks Teie valda, kellaeg oleks sobivam peale kella 16-t.

Allakirjutajate nimede juures on telefoninumbriid millistel soovi korral saate meiega ühendust võtta.

Lugupidamise ja heade soovidega

Antsla Keskkooli direktor
Antsla Haigla peaarst
Antsla Kultuurimaja direktor
As Antsla Marat direktor
Antsla linnavolikogu esimees

Helnar Kool (tel.)
Helju Tuusov (tel.)
Pille Kaseorg (tel.)
Kalle Jaanimägi (tel.)
Rolando Kuusik (tel.)

Antslas, 02. veebruaril 1994. a.

ETF-i poolt tehti antslalastele järgmine ettepanek:

Tallinnas, 14. veebruaril 1994

Lugupeetud Rolando Kuusik!

Mell on Tele ettepaneku üle hea meel. Probleemifilmid on alati poleemikat põhjustanud. Oleksime meeleldi nõus kuulama ka Antsla rahva arvamusi. Kuna praegu on Eestis üsna käre pakane, Lillehammeris aga käimas tulised olümpiahehtlused, võiks korraldada kokkusaamise Teile sobival ajal märtsis. Võtaksime kaasa ka mõned ajakirjanikud, filmikriitikud ja videogrupid, et salvestada kohtumine videolindile - võib-olla saaks sellest huvitava saate.

Parimate soovidega

M. Põldre
A. Tiisväli

Kui kannatajad sellise pakkumisega nõusse jäävad, toimub kohtumine tõenäoliselt märtsi lõpul.

Jääme põnevusega ootama.

ANTSLA, MU ARM...

("VÖRU TEATAJA" 1. VEEBR. 1994)

Mitmeid päevi on kuum teema olnud läinud teisipäeval ETV-s linastunud film "Antsla. Sügis 1993".

Alljärgnev valik on koostatud arvamustest, mida õnnestus kuulda nii noortelt kui ka vanadelt.

Suvaliselt valitud küsitluses osales 96 inimest, kelle elu suuremal või vähemal määral on seotud selle Eesti väikelinnaga.

Omaltpoolt loodab toimetuse, et pikemad kommentaarid tulevad meie järgmises numbris.

* Selles filmis on suur sõnum: vanemate joodikute põlvkond annab teatepulga üle noorematele...

* Oli päris hea film, ainult kahjuks ei näidatud kõiki Antsla joodikuid.

* Antslat näidati halvast küljest, aga vaadata oli põnev.

* Jäi arusaamatuks, kas peotantsijad oma juhendajaga olid filmi juhuslikult ära eksinud?

* Nüüd sai vähemalt selgeks linnapea tõeline paleus; ta on oma margi täiesti täis teinud ja peaks oma kohalt tagasi astuma.

* Kogu see film näitas poliitika alatust; seda, kuidas lihtsad inimesed lähevad liimile. Kokkuvõttes on see meie praegusaegse haige ühiskonna mudel, näidates kogu ulatuses kõikjal Eestimaal valitsevat moraali- ja eetikakriisi.

* Filmi parimaks kohaks on stseen Siksäla kõrtsis, kus toimus elav arutelu kandidaatide üle.

* Kui keegi võõras minult küsiks, kas ma elan, siis mina küll ei ütleks, et Antslas. Igati teeks sellest oma järeldused. Mulje jäi, et Antslas elavad ebanormaalsed.

* Selline mulje jäi, et siin elavad ainult pensionärid ja igasugused joodikud; kõige hullemad urkad olid välja otsitud. Ma saan aru, et võibolla paljuski see nii on, aga midagi positiivset võinuks ka näidata.

* Ma ei saa aru, kuidas üks täisealine mees saab vehkida raamatuga, millel puudub tagumine kaas...

* Loomulikult on see tobe film, aga see näitab ka, kui kole on meie linn ning kui väheaktiivsed on siinsed inimesed, välja arvatud mõni. Tuli tahtmine oma linna heaks midagi ette võtta, midagi korraldada.

* Arvan, et meie kooli abituriendid on tänu sellele filmile suure probleemi ees: kes tahaks võtta oma kooli sellisest provintsilinnast õpilasi?

* Ma ei saa aru ühest asjast: kas režissöör tahtis näidata, milline peab olema üks Eesti linn, või vastupidi - milline ta ei peaks olema? Rahvas! Vaadake Rosat ja Mariat - saate vähemalt mingi naudingut!

* Väga kahju, et meie inimesed naeravad iseenda üle; enamik selles filmis osalenud inimesi lasi enda üle naerda tervel Eestimaal. Jäi mulje, et Antsla deviisiks on: "Kui tahad midagi saavutada, võta pudel kaasa!"

* Kõige ängistavam oli täies relvastuses kaitseliitlaste marssimine läbi vaikse ja väikese Antsla.

* Kihvt film, vaeva on kõvasti nähtud!

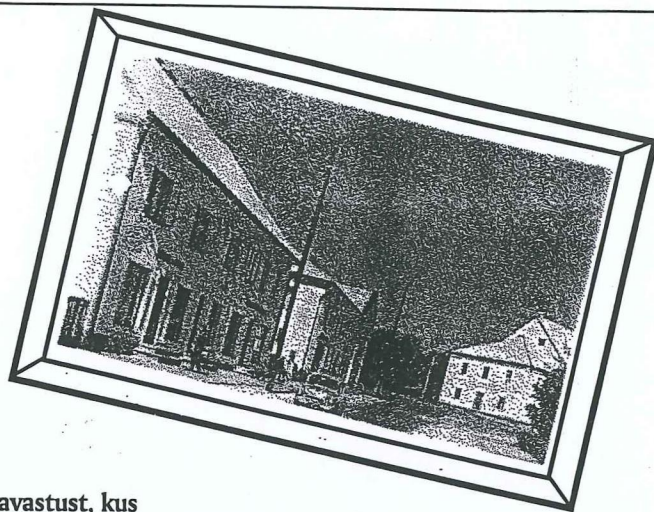
* Kas sellise filmi peale oli tarvis raha raisata?

* See film näitas Antsla tõelist palet; ainuke õige lause oli see, et "kui sul on vähegi mõistust peas, mine siit minema!"

* Film nagu film ikka, ainult hästi ei saanud aru selle põhimõttest.

* Selliseid filme võiks rohkem olla!

* Väga "isamaalise" sisuga film oli. Tore oli vaadata seda

lavastust, kus
peaosalisteks olnud ätid ei
saanud vist ise ka aru, mida räägivad.

Nende kaadrite vahele, kus endised kommund, näidati ka paar korda Vabadussõja ausammast ja purjus linnapead; täisrelvastuses onude seas löntsis vähemalt üks vanglakaristust kandnud mees.

* Loodan, et seda filmi enam ei näidata.

* Mina ennast igatahes enam ei taha antslalaseks tunnistada; Antslas on ju ka midagi ilusat, aga see jäi kõik tagaplaanile, tähtsamaks peeti Siksäla õllekat.

* Oleks võinud kutsuda vähemalt korraliku lõbutüdrukugi - peku nagu aku - ja seda veel vesiste silmadega vaadata!

* Mul jäi selline mulje, nagu oleks Antsla "pärmude" ja vanade inimeste linn. Ei soovita seda filmi küll kellelgi vaadata!

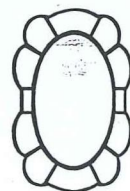
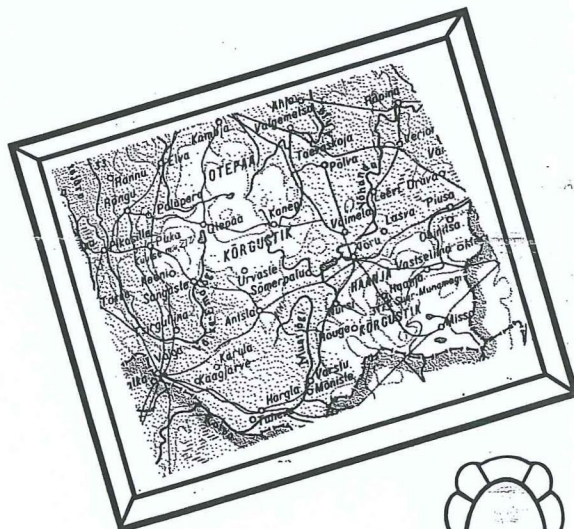
* Ei saanud selle filmi pärast öösel öieti magadagi; osaliselt oli film nagu tegelik elu - väga palju joomist, kõik nagu upuks õlle sisse; aga palju on meil siiski ka head.

* Sellest filmist tuli välja, et Antslas on 2/3 pensionäre ja 1/3 joodikuid; kõige hullemad õllesõbrad paistavad olema linnavalitsuses. Eriti vastik oli vaadata säravate silmadega meest, kes vahib ihara pilguga mingit paksu stripparit.

* Paneb imestama, kuidas mõned inimesed võivad kaamera ees küll nii labased ja enesekontrolli kaotanud olla, aga tõetruu film oli ta sellegi poolest, sest need isikud on samasugused ka ilma kaamerata.

* Kurrat, säänest jama näidati... Kas tõesti mitte midagi head ei ole?

"HAUKA KULLER"

UUDISTE OBJEKTIVSUSE KOMPONENDID

Faktilisus tähendab selles skeemis sellist elunähtuste kajastamist, kus sündmused ja väited pärinevad kindlastest allikatest ja on esitatud eraldi kommentaaridest.

Erapooleetus tähendab eelkõige reporteri poolt võetud neutraalset suhtumist, s.t. hoidumist isiklikest ja subjektiivsetest eelistustest või otsustustest vaatluse all oleva sündmuse suhtes.

Faktilisus sisaldab veel selliseid "tõe" kriteeriume nagu näiteks reportaaži terviklikkus, üksikseletuste ja -aruannete arvestamisega saavutatud olukorra või situatsiooni täpne kirjeldamine, hoidumine kuulaja-vaataja eksitamisest - see kõik koos tagabki informatsiooni kvaliteedi.

Asjakohasus on küll raskemini defineeritav, kuid on oma sisult samatähtis kui tõde. Asjakohasus on rohkem seotud valiku kui esitusviisiga. Asjad, mis tõenäoliselt puudutavad inimesi lühema või pikema aja vältel ja mida neil oleks oluline teada, on asjakohased.

Loomulikult on uudiste tootmisega kaasas käivate pingete ja pressingute olukorras küllaltki raske sääraselt määratletud asjakohasust rakendada. Praktikas taandub asjakohasuse määratlemine tavaliselt informeerituse ja kursisoleku baasil tehtud oletustele selle kohta, mis inimesi tegelikult huvitab ja selle järgi hinnatakse kokku leppeliselt uudiste väärtust.

Erapooleetus tuleneb skeemil erinevate/vastandlike interpretatsioonide ja vaatekohtade **tasakaalustuse** ja **neutraalse** esituse kombinatsioonist. See tähendab sisuliselt, et tuleb vältida emotsioonide jms. vahendite kasutamist selleks, et publiku hulgas teadlikult mõnd soovitud reaktsiooni esile kutsuda.

Täielik **objektiivsus** jääb siiski rohkem eesmärgiks kui täielikult saavutatavaks meediaideaaliks ja seda ei püütagi mitte alati ja eranditult saavutada. Maailmas on vähe meediaorganisatsioone - kui üldse - kes/mis võiksid väita, et nad on suutnud olla täiesti objektiivsed.

*Allikas: J. Westerthal,
"Objective News Reporting", 1993*

EUROOPA NÕUKOGU ANNAB TEADA:

KAS TAHAD TAPPA VIDEOLOINDIGA XENOFOOBIAT?

Euroopa Nõukogu ja Saksa telekanal Südwestfunk on kuulutanud välja lühivideote konkurss-võistluse teemal "Vägivald muulaste ja vähemuste vastu". Konkursile võivad oma töid saata nii amatöörid kui professionaalsed videotegijad, kes võistlevad eraldi. Videoklippide pikkus ei tohi ületada 3 minutit ja ta peab olema ilma tõlketa olema mõistetav üle Euroopa.

Konkursi eesmärk on läbi audiovisuaalse kunsti aidata kaasa sallivuse ja üksteisemõistmise suurendamisele rahvaste hulgas ja ta on ajastatud sillutamaks teed 1994. aasta detsembris plaanitud samateemalisele kampaaniale Euroopas.

Võistlustööd peavad Saksamaale jõudma 1. augustiks.

Võitjad selgitatakse välja Baden-Badenis septembrikuus. Rahvusvaheline žürii on võitjate vahel jagamiseks pannud välja 200.000 Prantsuse franki. Pidulik lõputseremoonia ja parimate klippide näitamine on planeeritud toimuma oktoobri algul Strassbourgis.

Täiendavat informatsiooni konkursi kohta ja osavõtubanketid saad haridustoimetusest või otse Saksamaalt:

- Südwestfunk Fernschen, Abteilung "Ausland / Europa"
- Märksõna "TV-Preis"
- D-76522 Baden-Baden
- Tel. + 49 7221 / 92-3827
- Fax. + 49 7221 / 92-2099

P.S. Kui kellelgi on midagi sellele festivalile pakkuda, siis võtke ühendust tel. 4537 (Kai-Ene Rääk). Ärasaatmise tähtaeg on 1. juuli 1994. Kui Sul ei ole tootmisvõimalusi, aga on hea idee, pakub Sulle oma abi haridustoimetus.